

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

Pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCURESCI6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6
Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

Jurământul decisoriu. — Acceptarea și retragerea lui, de d. I. N. Cesărescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Inalta Curte de casație și justiție, S. I: Ana N. Strâmbeanu, Nae N. Strâmbeanu, Elvira C. Simon și C. Simon cu G. Târnoaveanu.

Curtea de apel din București, S. I: D. Fulga cu Ministerul de domenii și finanțe.

Curtea de apel din Graiova, S. I: C. F. R. cu I. M. Grigorescu.

Curtea de apel din Galați, S. II: Solomon Sefal cu V. D. Vasiliu și Judele Sindic al trib. Tutova.

Informațiuni

JURĂMNËTUL DECISORIU

Acceptarea și retragerea lui

Ultimul mijloc de probă, admis de toate legislațiunile moderne, este jurământul decisoriu. Când nu există alte probe suficiente pentru dovedirea unei pretențiuni se face apel la conștiința persoanei care ia divinitatea ca martor al adevărului în expunerea faptelor pe cari le atestă.

Departa de noi a crede că acest mijloc de probațiune, singurul și cel mai eficace la popoarele primitive, ar fi astăzi iluzoriu ; din contră, sunt cazuri unde numai ideea aceasta de a invoca martor divinitatea, face să reiasă adevărul. Dar în marea majoritate a casurilor, credem că conștiințele la cari se face apel sunt destul de flexibile, pentru ca sub aparența cea mai solemnă să facă declarațiunile cele mai false. Și conștiințele acestea nici n'au să sufere, fie pentru că lipsesc ori sunt viciate, fie pentru că persoana ce e supusă jurământului găsește o scuză într'un ce foarte de multe ori efemer. Așa în cât de partea aceasta, mult mai bine ar fi ca jurământul să dispară din legislațiunile noastre.

Cu toate acestea, jurământul există ca mijloc de probațiune, ba încă cu acest caracter că e complet decisiv în cauză, de unde și numele de

jurământ decisoriu. Tranșează cu alte cuvinte în mod definitiv litigiul dintre părți, în acest sens că nu se mai poate reveni prin nici o cale. Este o transacție⁽¹⁾ asupra căreia părțile convin, una : aceia care deferă jurământul, de bună voe, iar cea-altă : aceia care'l prestează, în mod forțat ; pentru că odată deferit jurământul, partea cea altă nu are de cât alternativa următoare : sau să refuze și atunci e sigur mai de înainte că va pierde cauza, sau să'l presteze pentru a avea câștig de cauză, sau să'l refere celei-alte părți.

Acum, întrebarea este : odată jurământul deferit, trebuie ca partea cea-l'altă să'l accepte ? Și dacă da, care va fi forma acceptărei ? Este evident că după cum o transacțiune nu poate interveni între părți fără concursul lor de voințe tot ast-fel și când e vorba de un jurământ, nu se poate considera că există fără acceptare.

A accepta un jurământ sau a consimți la o transacțiune, este unul și același lucru. Așa fiind, răspunsul în cât se atinge de forma în care va trebui să se facă acceptarea, este foarte simplu : Pentru ca o transacțiune să se poată înghieba și deveni obligatorie pentru părți, nu e cătuși de puțin nevoie de un consimțământ înscris, e suficient un consimțământ verbal și atunci, pentru ce acceptarea jurământului ar fi alt-fel ? Prin urmare, din această asimilare a jurământului decisoriu cu transacțiunea, reese cum că, pentru a accepta un jurământ în mod valabil, nu e nevoie de nici un înscris. Că neexistând scris, va fi greu de făcut dovada, acesta este o altă cestiune care nu poate schimba întru nimic principiile și regulile stabilite în materie de contracte consensuale, și transacțiunea ca și jurământul nu sunt

(1) Jusjurandum speciem transactionis continet.

de cât niște convențiuni cari se pot crea prin simplul consimțământ al părților, fie acest consimțământ dat în mod scris, fie verbal.

Consecința pe care o tragem din acest principiu este următoarea: O dată jurământul deferit și acceptat, nu se mai poate retrage. (Art. 1214). După cum o convențiune nu se poate sfârâma prin voința uneia numai din părți, tot ast-fel și jurământul o dată acceptat, partea care l'a deferit nu'l mai poate retrage.

Se naște însă întrebarea: când se va considera că jurământul a fost acceptat? «*Dacă adversarul a declarat că este gata a jura*» zice art. 1214 C. civ. Prin urmare dar, e suficient ca adversarul său mai bine zis, acela căruia s'a deferit jurământul să zică cum că e gata să jure, pentru a fi considerat că el a acceptat jurământul și partea cea-l'altă să nu'l mai poată retrage. Nu e nevoie, nici de o declarațiune înscrisă, nici ca această acceptare să fie consemnată în procesul verbal de audietă.

«*La partie qui a déféré le serment — zice Garsonnet⁽²⁾—ne peut plus se rétracter quand l'adversaire s'est déclaré prêt à jurer ou s'est présente à l'audience avec cette intention*».

Va să zică dar, dacă partea, adversarul, cum zice legiuitorul nostru, s'ar presenta la audiență cu intențiunea de a jura, faptul acesta e considerat ca o acceptare, de natură a împedica pe cel ce a deferit jurământul de a'l mai putea retracta fără consimțământul celei-l'alte părți.

Ce se va întâmpla însă, când judecătorul, după ce s'a deferit jurământul, a dat părții un termen pentru a'l formula?

(Va urma)

I. N. Cesărescu
Doctor în drept din Paris
Advocat

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Sect. I

Audiența de la 27 Aprilie 1900

Președenția D-lui GR. LAHOVARI, Președinte

Ana N. Strâmbeanu, Nae N. Strâmbeanu, Elvira C. Simon și
C. Simon cu G. Târnoveanu

Transacție. — Interpretare. — Apreciere suverană a instanțelor de fond.

Cesiune. — Notificare. — Cesiune de drepturi successorale. — Dacă trebuie notificată. — (Art. 1393 din Codul civil).

⁽²⁾ *Traité Teor. et Prat. de Procédure*, II-e Ed., T. III 1899.—p. 123, § 879.

Inceput de dovadă scrisă. — Constatarea dacă un act poate fi luat ca inceput de dovadă scrisă. — Apreciere suverană a judecătorului fondului.

Prescripție. — Întrerupere. — Chemare în judecată. — Dacă întrerupe prescripția și pe cât timp. — (Art. 1865 C. c.).

Dobânzi. — Prescripție. — Timpul prin care se prescriu dobânzile. — (Art. 1907 Cod civil).

Jurământ decisiu. — Când se poate presta. — Apreciere suverană. — (Art. 239 și 242 Proc. civ.).

1. *Instanțele de fond interpretează în mod suveran actele de transacție intervenite între părți, și hotărârile lor scapă, în această privință, censurei Curții de casație.*

2. *Formalitatea notificărei, prevăzută de art. 1393 din Codul civil, nu se aplică la cedarea unor drepturi succesoriale.*

3. *Cestia de a se ști dacă un act, exhibit de părți într'un litigiu, constituie sau nu un inceput de dovadă scrisă, este o cestiie de fapt de atributul suveran al judecătorilor fondului.*

4. *Cererea în judecată constituie o întrerupere a prescripției, și această întrerupere durează pe tot timpul cât ține litigiul.*

5. *Dobânzile se prescriu prin trecere de cinci ani.*

6. *Jurământul deferit de o parte, se poate face în audiența următoare, afară numai dacă împrejurările cer ca să se săvârșească îndată, și legiuitorul a lăsat cu totul la înțelepciunea judecătorului de fond cestia dacă jurământul trebuie să se facă în audiența următoare, sau chiar în aceeași zi, și hotărârea sa în această privință scapă censurei Curții de casație.*

Decisiunea No. 156/900. — Respins recursul făcut de Ana N. Strâmbeanu, Nae N. Strâmbeanu, Elvira C. Simon și C. Simon, contra decisiunii Curții de apel Craiova, s. II, No. 11/99 în proces cu G. Târnoveanu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier G. P. Petrescu;

Pe d-nii avocați Misir și M. D. Sipsom, în dezvoltarea motivelor I, II, V, III și IV de casare, și

Pe d-l Mihail Antonescu în combateri;

Deliberând,

Asupra primului mijloc de casare:

«Am propus înaintea Curții că C. Târnoveanu, având mai mulți clironomi, unii din care ne-au și somat a nu plăti lui G. Târnoveanu, partea lor din creanțele reclamate, dânsul nu are calitate a reclama în contra noastră, de cât partea aferentă lui din sus zisa creanță;

«Curtea n'a aștinut seamă de acest mijloc de apărare și ne condamnă a plăti lui G. Târnoveanu întreaga creanță de 1800 napoleoni, pe motiv că printr'o transacțiune, toți moștenitorii lui C. Târnoveanu, au cedat lui G. Târnoveanu, drepturile lor asupra creanțelor în litigiu;

«Curtea n'a bine voit a observa că prin zisa transacție cei-l'alți moștenitori cedează d-lui G. Târnoveanu creanțele succesiunii trecute în inventar și cunoscute lor, nu însă și creanța de 1800 napoleoni, care n'a fost trecută în inventar și pe care n'au avut-o în vedere în momentul transacțiunii;

«Cu modul acesta Curtea printr'o eroare gravă de fapt, violând principiul divisibilității creanțelor între moștenitori precum și art. 1393 Cod civil, ne-a obligat a

plăti întreaga sumă datorită defunctului C. Târnoveau numai unuia din moștenitorii lui».

Având în vedere decisiunea supusă recursului, prin care Curtea de fond, statuând în apel, asupra acțiunii intentată la prima instanță de Constantin Târnoveau autorul intimatului în recurs, Gheorghe Târnoveau, contra recurenților de azi, Ana N. Strâmbeanu, Nae N. Strâmbeanu și Elvira C. Simon, în calitate de moștenitori ai defunctului Nae Strâmbeanu, îi condamnă, în baza a două acte de creanțe semnate de numitul defunct, să plătească lui Gh. Târnoveau: 1) suma de 14149 lei 30 bani în aur, cu dobândă conform actului de 1½ la sută pe lună, de la data lui 23 Septembrie 1875 și până la achitare și 2) suma de 10148 lei 50 bani în aur, cu aceeași dobândă, de la 15 Mai 1875, data unui alt înscris și până la achitare;

Considerând că Curtea de fond, interpretând actul de transacțiune intervenit între intimatul Gh. Târnoveau și comoștenitorii săi, a hotărât, că, prin acea transacțiune, a intrat în partimoniul exclusiv al lui Gh. Târnoveau, toate creanțele rămase de la def. său părinte, între care și aceia de 1800 de napoleoni, pe baza căreia intimatul și sprijinea primul cap de cerere din acțiune;

Considerând că față cu o asemenea interpretare a actului de transacțiune făcută în mod suveran de instanța de fond, decisiunea sa în această privință scapă controlului Inaltei Curți;

Că în ceea ce privește formalitatea notificațiunii, cerută de art. 1393 C. civ., această formalitate neaplicându-se la cedarea unor drepturi succesoriale, căci ea nu constituie o cesiune de creanță, dreptul cedat fiind un drept de proprietate, unde nu există nici creditor, nici debitor, căruia să i se facă notificarea, apoi nici partea finală din mijlocul de casare în cesiune, privitoare la violarea sus citatului text de lege, nu e întemeiată;

Asupra motivului al II de casare :

«Tatăl nostru N. Strâmbeanu, datora către tatăl intimatului Târnoveau două deosebite sume, cu două deosebite zapise una de 1800 napoleoni și alta de 525 napoleoni. Am invocat înaintea Curței o chitanță relativă la achitarea creanței de 1800 napoleoni prin care C. Târnoveau declară că a mai primit 1321 lire. Am invocat aceste cuvinte «am mai primit» ca făcând verosimil faptul pretins de noi și constatat în scriptele tatălui nostru cum că în afară de 1321 lire mai plătiese lui C. Târnoveau și alte sume, achitându-se astfel aproape întreaga datorie de 1800 napoleoni și am cerut să fim admiși a complecta proba acestui fapt prin martori;

«Curtea printr'o confușiune între sus arătatele două deosebite creanțe, declară că cuvintele invocate de noi din chitanța lui C. Târnoveau, s'ar raporta la sumele achitate a compto creanței de 525 napoleoni și pentru acest motiv, că nu constituiesc un început de dovadă scrisă despre achitarea creanței de 1800 napoleoni. Ast-fel Curtea, printr'o eroare vădită de fapt, rezultând chiar din actele ce le-a avut înaintea sa și cu exces de putere nu ne-apermis dovada prin martori, violarea art. 1197 C. civil.

Considerând că cesiunea de a se sci, dacă un act esibit de părți într'un litigiu, constituie sau nu, un început de dovadă scrisă, fiind o cesiune de fapt, lăsată la suverana apreciere a instanțelor de fond, scapă controlului Curței de casațiune;

Că ast-fel fiind, și acest motiv este ne întemeiat.

Asupra motivului al III-lea de casare :

«Curtea ne obligă a plăti dobînda convențională de 18 la sută pe an, de la 1875 și până la numărătoare neîntrerupt, îndepărtând prescripțiunea dobînzilor invocată de noi pe motiv că creditorele a reclamat în justiție la 1879, Februarie 19 și că în timpul instanței, de și a fost părăsită până la 13 Iunie 1897, prescripțiunea cincinală nu se aplică. Principalul motiv pentru care legiuitorul a prescurtat timpul ordinar al prescripțiunii în casuri prevăzute de art. 1907 C. civil fiind temerea ruinei debitorului prin neglijența creditorului, motiv dictat de umanitate și prin urmare de interes public, urmează că nu trebuie exclus din aplicațiunea acestei dispozițiuni nici un cas la care acest motiv se aplică.

«Curtea dar, obligându-ne a plăti dobînzii de 18 la sută acumulate timp de 24 ani, a interpretat rău și a violat art. 1907 C. civil.

Considerând că cererea în judecată după dispozițiunile art. 1865 C. c. constituind intrerupere a prescripțiunii, care intrerupere trebuie să dureze pe tot timpul cât ține litigiul, de oare ce nu este nici o dispozițiune contrarie în lege, apoi, bine și fără violarea art. 1907 C. civ. care prevede prescripțiunea cincinală pentru dobînzii, a judecat Curtea de fond, când le a acordat de la data actelor de creanță, conform stipulațiunii exprese din acele acte, întru cât de la aceea dată și până la intentarea acțiunii nu se împlinise prescripțiunea de cinci ani, prevăzută de sus citatul text de lege;

Că dar, și acest motiv este neîntemeiat.

Asupra motivului al IV de casare :

«În tot cazul, Curtea n'a putut aplica intreruperea prescripțiunii și în privința dobînzilor creanței de 525 napoleoni, întru cât din dosarul tribunalului și din chiar hotărîrea apelată, rezultă că reclamațiunea acestei creanțe formulată la 19 Februarie 1879 a fost retrasă la 16 Octombrie același an, și n'a fost din nou intentată de cât după 18 ani anume la 13 Iunie 1897.

«Curtea dar, obligându-ne a plăti procente de 18 la sută pentru creanța de 525 de napoleoni și de la 16 Octombrie 1879, când cererea în judecată a fost retrasă, până la 13 Iunie 1897, când acea cerere a fost din nou făcută, a comis o eroare grosieră de fapt, și a violat art. 1907 Cod. civil.

Considerând că acest motiv nefiind propus și discutat la instanțele de fond, și ne fiind de ordine publică, nu poate fi ridicat pentru prima oară în casațiune.

Asupra ultimului motiv de casare :

«Am deferit jurământ decisoriu d-lui G. Târnoveau și contra opunerilor noastre, Curtea a admis a se săvârși prestarea jurământului, chiar în aceea zi, în prezența numai a procuratorului părții care a deferit jurământ, fără ca însăși partea să fie prezentă și fără să fie chemată formal spre a fi față;

«Violând ast-fel art. 242, combinat cu art. 239 Procedura civilă».

Considerând că după dispozițiunile art. 239 Pr. civ. jurământul se face în audiența următoare, afară numai dacă împrejurările cer ca să se săvârșească îndată ;

Considerând că din această dispozițiune, rezultând că legiuitorul a lăsat cu totul la înțelepciunea judecătorilor de fond cestiunea dacă jurământul trebuie să se facă în audiența următoare, sau chiar în aceeași zi, decisiunea Curței de fond în această privință scapă censurii Curței de casațiune ;

Considerând că dacă judecătorul de fond, față cu împrejurările procesului poate decide ca jurământul să se presteze chiar în audiența în care s'a deferit, aceea o poate face, atât în cazul când partea care l'a diferit, este prezentă personal în instanță, cât și în cazul când este reprezentată printr'un mandatar împuternicit cu dreptul de a transige prin jurământ, căci legea nu face nici o distincțiune în această privință.

Considerând că așa rezultând din copriusul art. 239 Pr. civilă, dispozițiunea prescrisă de art. 242 aceeași procedură, în sensul că jurământul să se săvârșească tot-d'a-una față cu partea adversă, sau și în lipsa ei, dacă s'a chemat formal, nu'și poate avea aplicațiunea logică și juridică alt-fel de cât că, legiuitorul preocupându-se de aceea ce are a se întâmpla mai des, adică de cazul când ar fi a se presta jurământul în audiența următoare, a voit ca și în acest caz, să se presteze față cu partea adversă, care neapărat că se poate prezenta în persoană, sau prin mandatar autorizat în acest scop, nefiind dispoziție contrarie în lege, sau și în lipsa părții adverse, dacă s'a chemat formal, căci fără această dispozițiune de lege (art. 242 Pr. civ.) și numai cu aceea din art. 239 s'ar fi putut naște cestiunea dacă pentru cazul când s'a decis a se săvârși jurământul în audiența următoare, mai este sau nu necesară prezența adversarului la audiență, știut fiind că atunci când este a se presta jurământul și de odată săvârșit, soluțiunea procesului asupra punctului tranșat printr'ensul, se impune judecătorului în acel mod, așa că rolul părții care l'a deferit, se reduce la nimic și deci nici prezența ei în instanță nu ar mai fi neapărat necesară. Or legiuitorul, tocmai pentru ca, pe de o parte să evite o asemenea discuțiune ce s'ar fi putut ivi față numai cu dispozițiunile art. 239 Pr. civ., iar pe de de alta, spre a da o mai mare solemnitate prestării jurământului, a edictat dispozițiunile art. 242 Pr. civ.;

Considerând că ast-fel fiind, și întru cât Curtea de fond constată în specie, că mandatarul recurentei Ana N. Strâmbeanu, care a deferit jurământul, era investit cu acest drept prin procură, apoi, bine și în mod legal s'a putut proceda la prestarea jurământului, chiar în audiența în care s'a deferit și numai în fața mandatarului recurentei ;

Că ast-fel fiind și acest ultim motiv de casare este neîntemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

CURTEA DE APPEL DIN BUCUREȘTI, Secția I

Audiența de la 2 Mai 1900

Președenția D-lui G. E. SCHINA, Prim-Președinte

D. Fulga cu Ministerul de domenii și finanțe

Statul Român. — Responsabilitatea Statului pentru pagubele cauzate în timp de rezbel. — Convențiunea cu Rusia de la 4 (16) Aprilie 1877. — Convențiunea de la 3 Ianuarie 1878. — Convențiunea din 1882 pentru lichidarea pagubelor cauzate prin rebelul de la 1877-78. — Scădere de preț. — Art. 1457 C. civ.

1) *Intrarea trupelor ruse pe teritoriul țerei, fiind făcută în baza unei convențiuni votate de Corpurile legiuitoare, pune la adăpost pe guvernul român de ori-ce răspundere pentru consecințele acestei convențiuni, care având puterea unei legi, nu dă dreptul la daune pentru prejudiciile ce ar cauza aplicarea ei.*

2) *Guvernul român, nici prin convențiuni, nici prin circulări, n'a luat obligațiunea de a garanta plata despăgubirilor de către guvernul rus, în ceea-ce privește pagubele ocașionate cu trecerea armatelor ruse pe teritoriul țerei românești și aceasta rezultă din protocolul de la 3 Ianuarie 1878 obținut în urma intervenției statului român pe lângă guvernul rus. În consecință, cei păgubiți nu se pot adresa guvernului român pentru plata pagubelor cauzate în timpul războiului de la 1877-78.*

3) *Convențiunea de la 1882 intervenită între guvernul român și cel rus, relativă la lichidarea generală a pagubelor cauzate prin rebelul din 1877-78, acordă despăgubirile Statului român, numai pentru pagubele cauzate pe domeniile Statului, excludându-se cu desăvârșire ori-ce pagube suferite de particulari ; în consecință arendașii Statului n'au dreptul să ceară despăgubiri de la Statul român, pentru că despăgubirile încasate de Statul român, pentru pagubele suferite pe domeniile sale, nu implică și pagubele suferite de către arendașii Statului.*

4) *Faptul cooperării armatelor române cu armatele ruse în rebelul de la 1877-78, nu face răspunzător pe Statul român de pagubele cauzate de armatele rusești, pentru că pe de o parte cooperarea armatelor române a fost posterioară trecerii Dunării de către armatele rusești, iar pe de alta, starea de lucruri creată de armatele ruse fiind necesită de starea de rebel, aceasta constituie un caz de forță majoră care ridică ori-ce răspundere din partea Statului român. Iar dacă în cazuri analoage Statele au acordat despăgubiri, aceasta s'a făcut pe cale administrativă ca cestiune de umanitate, fără însă ca printr'aceasta să se recunoască vre-odată cetățenilor păgubiți, vre-un drept la daune interese.*

5) *Dacă arendașul Statului prin contractul de arendare ia asupra sa casurile de forță majoră afară de acela de rebel, aceasta dă drept arendașului numai la o scădere de preț în conformitate cu art.*

1457 C. civ., iar nici de cum la despăgubire, și cererea de despăgubiri pur și simplu, nu implică cererea de scădere de preț, altele fiind condițiunile cerute pentru a se acorda scăderea de preț.

Curtea,

Având în vedere că apelantul Dimitrie Fulga, prin acțiunea intentată cere a se obliga Statul român să plătească ca daune suma de 363.050 lei, reprezentând pagubele ce a suferit în anul 1877 ca arendaș pe moșia Jigălia, proprietatea Statului, pagube pricinuite atât prin faptul ocupării zisei moșii de către armatele ruse cât și prin faptul devastării pădurei și luării vitelor ce le avea în ostroave de către armatele turcești;

Având în vedere că reclamantul Dimitrie Fulga, azi apelant, își întemeiază acțiunea sa pe următoarele trei motive de drept :

1) Statul român cu ocaziunea resbelului din 1877—78 încheind cu guvernul rus convențiunea de la 4/16 Aprilie 1877 și-a asumat o răspundere specială și precisă față cu particularii păgubiți și că încasând de la guvernul rus însemnate sume de bani ca plată de daune provenite din resbel, este ținut să despăgubească din aceste sume pe particularii păgubiți ;

2) Statul român conform principiilor generale de drept și stricta lor aplicațiune este ținut să despăgubească pe D. Fulga de toate pagubele ce a suferit în timpul resbelului de la 1877—1878 ; și

3) Statul român ca proprietar al moșiei Jigălia din județul Ialomița, este obligat prin art. 16 din contractul de arendare să despăgubească pe arendaș de pagubele ce acesta a suferit în timpul resbelului.

Având în vedere convențiunea cu data 4/16 Aprilie 1877 încheiată de Statul român cu Imperiul rus, publicată în *Monitorul Oficial* cu No. 91 de la 22 Aprilie (4 Mai) 1877 ;

Considerând că prin această convențiune Statul român asigură armatei ruse, care ar fi chemată a merge în Turcia, liberă trecere pe teritoriul României și tratamentul rezervat armatelor amice și în acelaș timp asigură, în limitele posibilului, interesele cetățenilor stipulându-se ca toate cheltuelile cari vor fi ocașionate de trebuințele armatei ruse, de transport, etc., să fie plătite de guvernul Imperial, regulând prin art. 23 din zisa convențiune chiar modul cum să fie calculate și făcute plățile de către guvernul rus ;

Considerând că, ca un corolar al acestei convențiuni, s'a încheiat cu data de 3 Ianuarie 1878 de Principele M. Obolenschy, comisar al Alteței Sale Imperiale comandantul cap al armatelor ruse, generalul Witkowschy, delegat al comandamentului trupelor așezate pe baza operațiunilor armatei ruse, și Gheorghe M. Ghica, comisar general al guvernului român, pentru regularea indemnitațiilor reclamate sub diferite titluri de la autoritățile militare ruse și prin dispozițiunile acestui protocol s'a întocmit comisiuni mixte cari să constate și să prețuiască toate pagubele și stricăciunile pricinuite la țară, desemnându-se și calea de urmat pentru realizarea despăgubirilor cuvenite pagubelor constatate;

Considerând că din sus citatele acte și în special din menționata convențiune, nu se stabilește că a existat

vre-o alianță între armatele române și armatele ruse ; că din nici o circulară făcută de guvernul român, nu se constată că și-a luat obligațiunea de garanție față cu cetățenii păgubiți, în ceea-ce privește pagubele ce le-ar încerca prin trecerea armatelor ruse pe teritoriul Statului român și aceasta este atât de adevărat cu cât se vede că ministrul afacerilor străine al guvernului român, M. Kogălniceanu, în urma avisului consiliului de miniștri sesisat cu plângerile celor păgubiți, a intervenit pe lângă marele Duce Nicolae, comandantul suprem al armatelor ruse, pentru a face să fie respectată convențiunea de la 4/16 Aprilie 1877 și ca rezultat al acestei interveniri a și obținut încheierea protocolului de la 3 Ianuarie 1878, în puterea căruia apoi cei păgubiți și-au putut constata pagubele încercate și la timp apoi realizarea drepturilor lor ;

Considerând că intrarea trupelor ruse pe teritoriul țării, fiind făcută în baza convențiunei cu data 4/16 Aprilie 1877, votată de puterea legiuitoare, care este prin eselență organul suveranității naționale, pune la adăpost pe guvern de ori-ce răspundere pentru consecințele acestei legi cunoscut fiind, că legea este dreptul pozitiv și a se cere daune pentru prejudiciul ce a cauzat o lege, este a se pretinde că există un drept în contra legii ceea ce ar fi absurd ;

Considerând că de și în anul 1882 a intervenit între guvernul român și guvernul rus o convențiune de lichidare generală a pagubelor cauzate prin resbelul din 1877—1878, convențiune votată de corpurile legiuitoare în ședința de la 23 Decembrie 1882, fixându-se cifra despăgubirilor la 17.600.000 lei, aceste despăgubiri au fost acordate Statului român, numai pentru pagubele cauzate pe domeniile Statului, șosele, etc., escludându-se cu desăvârșire ori-ce pagube suferite de particulari, lucru ce reese până la evidență din însăși declarațiunea plenipotențiarilor cari au încheiat convențiunea cu data 21 Aprilie 1882, de oare-ce se zice clar, că au separat indemnitațiunile cuvenite particularilor de acelea cuvenite Statului român, regulând numai pe aceste din urmă ;

Considerând că din momentul ce este pe deplin stabilit că despăgubirile primite de guvernul român nu priveau și pe particulari, faptul că apelantul Dimitrie Fulga era arendaș pe moșia Jigălia, unul din Domeniile Statului, nu implică ideea că Statul român ar fi încasat și ceea-ce s'ar fi cuvenit arendașilor săi, pentru a fi indrituit a cere de la Stat ceea-ce pretinde arendașul D. Fulga că s'ar fi încasat și în numele său, și că prin urmare ar fi o sumă de bani ce se deține de Statul român fără nici un drept ;

Că, așa fiind, din aceste puncte de vedere acțiunea reclamantului D. Fulga devine inadmisibilă ;

Considerând că Statul român nu este ținut să despăgubească pe apelantul D. Fulga, nici din punctul de vedere al principiilor generale de drept, căci în urma intrării armatelor ruse în țară, parte dintr'ênsele au ocupat moșia Jigălia, ocuparea s'a făcut în vederea pozițiunei sale strategice, și pentru cuvântul că pe malul opus al Dunărei erau înșirate armatele turcești, care dintr'un moment într'altul puteau deveni pri-

mejdioase ; că numai prin această ocupare s'a împedat reclamantul D. Fulga de a ridica recolta de pe zisa moșie, de a pescui bălțile și de a'și ridica avutul său din ostroave, fapt săvârșit de armatele ruse și făcut în prevederea luptei ce era să înceapă și cum în momentul săvârșirii lui nu exista nici o alianță între trupele române și trupele ruse, consecințele aceluși fapt nu privesc pe Statul român ;

Considerând că chiar dacă prin faptul cooperării armatelor române în rebelul din 1877—1878,—fapt ce a avut loc cu mult mai târziu, după ce armatele ruse trecuse Dunărea,—s'ar susține că a intervenit o alianță între armatele ruse și armatele române și că din acest punct de vedere s'ar susține că guvernul român este ținut ca aliat al guvernului rus să răspundă și de faptele săvârșite de armatele rusești ca de ale armatei sale, fapte de altminterlea anterioare cooperării armatelor române, totuși starea de lucruri creată de armatele rusești pe moșia Jigălia, a fost necesităta în vederea luptei ce urma să se înceapă și ca o prevedere strategică față cu pozițiunea armatelor turcești ce se aflau pe malul opus al Dunărei și care amenințau primejdii chiar pentru țara noastră ; că acest fapt, cu drept cuvânt, constituie un fapt de rebel și ca atare, fiind un cas de forță majoră, Statul român nu este ținut să răspundă de pagubele ce a putut pricinui reclamantului D. Fulga ;

Considerând că ori de câte ori vre-un Stat în casuri analoage a despăgubit pe cetățeni de daunele încercate prin fapte de rebel, pricinuite fie de armate inamice fie de însă-și armatele țerei, aceasta s'a făcut pe cale administrativă, ca cestiune de umanitate, acordându-se cetățenilor păgubiți un simplu ajutor, pentru a îndulci suferințele populațiilor bătute și a șterge în părțile devastate urmele desastrelor, fără însă să se recunoască printr'aceasta vre-odată dreptul la daune-interese ;

Considerând că din acest punct de vedere, și numai în acest scop, însuși guvernul român în anul 1879 sesizat de plângerile locuitorilor Ialomițeni a adus afacerea înaintea Corpurilor legiuitoare, cari luând cunoștință de cele ce reclamau au și autorizat pe guvern să numească o comisiune compusă din prefectul județului, președintele consiliului permanent și primarul comunei, având misiunea să constate natura și importanța pagubelor suferite de fie-care reclamant în parte ; că, în urma constatărilor făcute, Camera din nou sesisată cu petiția celor păgubiți și în urma raportului deputatului Pantazi Ghica a votat concluziunea raportului recomandând guvernului cererea celor păgubiți pentru a li se da satisfacțiune ; aceste lucrări pregătitoare și în special conținutul raportului deputatului Pantazi Ghica, dovedesc în deajuns că nu era vorba de a li se recunoaște un drept, ci numai de a le îndulci suferințele și de a le repara desastrelor devastărilor armatelor turcești cu ocaziunea rebelului din 1877 — 1878, așa cum s'a făcut și în Franța după terminarea rebelului franco-german din 1871 ; că dacă până astăzi din împrejurări nu s'au satisfăcut cererile locuitorilor păgubiți, între cari figura și apelantul D. Fulga, aceasta nu'î dă dreptul la daune-interese proprii

zise, susceptibil de a fi exercitat înaintea instanțelor judecătorești ;

Având în vedere că apelantul D. Fulga în mod subsidiar pentru susținerea acțiunii sale invoacă dispozițiunile art. 16 din contractul de arendare ;

Considerând că din dispozițiunile art. 16 din contractul de arendare al moșiei Jigălia din județul Ialomița, intervenit între D. Fulga și Ministerul domeniilor, arendașul ia asupra sa toate casurile de forță majoră afară de acela de rebel petrecut chiar pe moșie ;

Considerând că odată stabilit că pe moșia Jigălia din județul Ialomița, arendată apelantului D. Fulga, s'a petrecut fapte de rebel în anul 1877, cu drept cuvânt poate invoca dispozițiunile art. 16 din contractul de arendare ;

Considerând însă că conform dispozițiunilor art. 1457 Cod. civ., arendașul în așa cas nu are dreptul de cât la o scădere de preț, cerere ce nu a făcut'o, plătind ultimul câștiii al arendeii zisei moșii fără nici o reșevă ; că în tot cazul arendașul nu poate avea dreptul la un scăzământ al arendeii de cât atunci când ar dovedi că a pierdut cel puțin jumătate din recolta dintr'un an și sub condițiunea că pierderea să nu fie compensată prin recoltele din cei-l'alți ani ;

Considerând că apelantul D. Fulga nu numai că nu a dovedit că a pierdut jumătate din recolta anului 1877, dar nici nu a invocat vre-un mijloc de probă prin care să stabilească că beneficiile anilor precedenți nu au acoperit pagubele suferite în anul din urmă ;

Considerând că în ce privește pagubele suferite prin pierderea vitelor ce le avea în ostroave în timp de rebel, nu se poate invoca dispozițiunile art. 16 din contractul de arendare, de oare-ce conform dispozițiunilor art. 1457 Cod. civ., proprietarul nu răspunde de cât în cazul de pierderea recoltei, care este produsul moșiei, iar nu și pentru oricare altă avere a arendașului, cum ar fi în speță vitele ce le ținea pe moșie ;

Considerând că în privința daunelor cerute pentru păduri, din însăși condițiunile contractului de concedarea dreptului de tăere se vede că antreprenorul D. Fulga și-a luat asupra-și toate cazurile de forță majoră ordinare și extra-ordinare ; că între cazurile de forță majoră extra-ordinare intră și faptele de rebel ; că chiar dacă s'ar admite că antreprenorul nu a înțeles a'și lua asupra sa daunele rezultând din fapte de rebel, totuși în fapt se constată că concedarea dreptului de exploatare a început de la 1 Ianuarie 1878, că din conținutul proceselor-verbale de predarea parchetelor de pădure și din chitanțele de primire semnate de însuși D. Fulga, se vede că dânsul le-a primit după încetarea rebelului fără nici o rezervă sau protestare ; că în cele din urmă antreprenorul D. Fulga cu petiția înregistrată la No. 21274 din 4 Iunie 1882 adresată administratorilor domeniilor și pădurilor Statului, arată că a terminat exploatarea pădurilor ce i-a fost concedată conform condițiunilor contractului, cerând restituirea garanției, ceea ce a și obținut ; toate acestea fac să se vadă că pădurea i s'a predat spre exploatare așa cum i s'a concedat și în starea în care se găsea după terminarea rebelului ;

Prin urmare, acțiunea apelantului D. Fulga este ne-intemeiată și din punctul de vedere invocat în mod subsidiar.

Pentru aceste considerante, redactate de d. consilier Gr. Ștefănescu, respinge apelul.

(ss) G. E. Schina, N. Budișteanu, Gr. Ștefănescu

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA, Secția I

Audiența de la 29 Martie 1900

Președenția D-lui L. LEONȚIANU, Prim-Președinte

C. F. R. cu I. M. Grigorescu.

Jurământ decisoriu. — Persoană morală. — Direcția Căilor ferate. — Art. 1209 C. civ. — Poprire. — Art. 459 Pr. civ.

1. *Jurământul deferit unei persoane fiind un apel făcut la conștiința acelei persoane, el nu se poate deferi de cât persoanelor fizice iar nu și celor morale cari n'au conștiință, în consecință, jurământul deferit Direcțiunii căilor ferate este inadmisibil și el nu se poate deferi nici Directorului acestei instituțiuni pentru o faptă a direcțiunii întru cât fapta este streină de dânsul și de conștiința lui.*

2. *O poprire în mâna terțiului, nu se poate valida întru cât datoria ce se pretinde a avea terțul poprit, nu e certă exigibilă și lichidă.*

Curtea,

Asupra apelului făcut în termen de Direcțiunea generală a Căilor Ferate Române, în contra sentinței civile a Tribunalului Doljiu, secția comercială și de notariat sub No. 8 din 1900;

Având în vedere că în speță, obiectul acțiunii de față, după cum s'a formulat la prima instanță, consistă în cererea intimatului I. M. Grigorescu de a valida poprirea efectuată de portărelul I. Popovic de pe lângă Tribunalul Ilfov prin procesul-verbal cu data de 15 Martie 1899, și a se obliga d. director general al Căilor Ferate Române, să plătească suma de șase mii două sute lei plus procente legale și cheltuelile, ce are să primească de la I. Mareș, în virtutea a trei cambii protestate, din suma de șapte mii cinci sute lei, ce și acesta are a primi de la zisa direcțiune, din prețul a niște lemne;

Având în vedere că partea apelantă a invocat două motive în susținerea apelului, primul că jurământul nu este admisibil și secundul că suma ce se cere a fi poprită nu este lichidată;

In ce privește primul motiv :

Având în vedere că din sentința apelată rezultă că jurământul deferit de către intimatul I. M. Grigorescu, directorului Căilor Ferate Române era asupra faptului dacă direcțiunea nu datorește lui I. Mareș suma de lei 7500 prețul a 1633 metri cubi lemne tăete pentru foc, ce i-a vândut și predat; și dacă din această sumă s'a cheltuit ceva de către administrațiune și cât anume;

Având în vedere că din actele prezentate se constată că contractele tip. 11, 17 și 148 din 1898 pentru lemne tăete pentru foc și pentru furnituri de traverse de stejar pentru calea normală principală sunt încheiate între direcția generală a Căilor Ferate de o parte, și I. Mareș, de altă parte;

Având în vedere că deferirea jurământului ca și in-

terogatoriul este un apel ce se face la conștiința părții careia se adresează; or, acest apel nu poate fi serios de cât în cazul când va fi vorba de un fapt personal al acestei părți;

Având în vedere că acest principiu este consacrat de legiuitor prin art. 1209 Cod. civ., care dice că jurământul nu poate fi dat de cât asupra unei fapte personale a aceluși căruși se propune a jura;

Având în vedere că odată stabilit acest principiu să vedem dacă jurământul, așa cum este formulat, deferit de către intimatul Grigorescu directorului Căilor Ferate, este or nu admisibil;

Având în vedere că contractele se văd încheiate între Direcțiunea Căilor Ferate, care după legea sa constitutivă își are un consiliu de administrație, singurul în drept de a transige și între I. Mareș; și cum acea Direcțiune nu este o persoană fizică, ci morală, este cert că nu i se poate deferi jurământul întru cât ea nu are conștiință, și întru cât nu se poate apela la ceea-ce dânsa nu are;

Având în vedere că Direcțiunea generală fiind o persoană morală, față cu regula prescrisă de art. 1209 Cod. civ., nu se poate deferi nici directorului jurământul pentru o faptă a direcțiunii, care este cu totul străină de dânsul și de conștiința lui; în adevăr, deținerea sumei de 7500 lei de către direcțiunea generală a Căilor Ferate Române și împrejurarea dacă din această sumă s'a cheltuit ceva și cât anume, nu sunt fapte proprii și personale ale directorului, și ceea-ce învederează mai mult aceasta este și împrejurarea că unele contracte sunt iscălite de Saligny, altele de Miclescu, cari nu fac alt de cât să contrasemneze asemenea convențiuni;

Că dar, jurământul deferit la prima instanță neîn-deplinind condițiunile legii, acest motiv al apelului cată a fi admis;

In ce privește al doilea motiv :

Având în vedere că din contractele încheiate între Direcția generală a Căilor Ferate Române și I. Mareș se stipulează între altele la art. 7, pe de-o parte, rețineri de una la mie pentru fie-care și de întârziere din valoarea furniturii întârziată, iar pe de alta, dreptul direcțiunii de a resilia contractul printr'un simplu avis din parte și de a reține escedentul eventual de preț și cheltuelile necesare pentru complectarea furniturii din sumele cari s'ar cuveni furnisorului pentru furnituri efectuate;

Având în vedere că în puterea acestui contract Direcțiunea văzând că I. Mareș nu a predat la termenul stipulat nimic din cele 60000 traverse normale prevăzute în contractul cu No. 147—652/19807 din 1898 a resiliat acest contract și a dispus cumpărarea din altă parte în comptul său a furniturii de 60000 traverse;

Având în vedere că de și apelanta recunoaște că a primit de la Mareș 1633 metri cubi lemne tăiate pentru foc, în valoare de 7500 lei, însă susține că această sumă s'a oprit, conform stipulațiunilor din contract, pentru cheltuelile ocașionate cu procurarea materialului ce Direcțiunea își procură de la alți furnisori în comptul lui Mareș, de oare-ce contractele sale au fost resiliate;

Având în vedere că dacă este adevărat că ori-ce creditor poate să poprească pentru sumele coprinse în titlul său sumele sau efectele datorite debitorului său de către un al treilea, nu este mai puțin adevărat că potrivit art. 459 Proc. civ., când datoria nu este exigibilă și lichidă, cum este în speță, întru cât nu avem de cât interogatorul procuratorului Direcțiunei trecut în jurnalul Tribunalului No. 8644 din 2 Noembrie 1899, atunci poprirea nu se mai poate valida, de oare-ce nu se știe nici suma datorită, nici dacă se mai datorește ceva actualmente sau chiar în viitor ;

Având în vedere că intimatul Grigorescu nu s'a destoinicit a combate cu nimic declarațiunile făcute de Direcțiunea căilor ferate pentru cererea de urmărire, și după dispozițiunile art. 463 Proc. civ., care stabilește că în cas de contestare asupra declarațiunilor făcute de cei de al treilea pentru cererea de urmărire, se va procede conform regulilor ordinare ;

Având în vedere că intimatul Grigorescu la prima instanță fiind reclamant, lui îi incumbă sarcina de a dovedi contrariul de cele ce a afirmat apelanta, și cum n'a făcut această probă, ci s'a mărginit pur și simplu a se adresa la conștiința Direcțiunei, probă care după cum s'a demonstrat mai sus este inadmisibilă ;

Că dar și din acest punct de vedere, apelul cată a fi admis și a se invalida poprirea efectuată de portărele Popovici după cererea intimatului I. M. Grigorescu ;

Pentru aceste motive, redactate de d. consilier Ath. Herescu, în majoritate, admite apelul.

(ss) G. Valimărescu, I. Urdăreanu, Ath. Herescu.

O p i n i u n e

Difer de majoritate și sunt de părere a se amâna procesul și a se obliga Direcția căilor ferate să presinte Curței registrele din cari se constată suma ce este în drept să rețină de la I. Mareș, în urma resilierii contractelor intervenite între Mareș și Direcție.

(s) L. Leonțianu.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI, Secția II

Audiența de la 7 Martie 1900

Președenția D-lui E. G. ECONOMU, Președinte

Solomon Segal cu V. D. Vasiliu și Judele Sindic al Tribunalului Tutova

Decisiunea comercială No. 10

Faliment.—Cambio protestată.—Calitate de comerciant.—(Art. 695 C. com.).

Comerciantul care este în încetare de plăți poate fi declarat în stare de faliment după cererea unuia dintre creditorii, chiar dacă în momentul declarării în faliment el a încetat de a mai avea calitatea de comerciant. E suficient ca polița să fi fost dată în momentul când el avea acea calitate.

S'au ascultat : d-nii avocați Em. Vulpe și C. Toneanu în susținerea apelului lui Solomon Segal, și d-l avocat Gr. D. Vasiliu din partea intimatului V. D. Vasiliu în combateri în lipsa judelei sindic ;

Curtea deliberând,

Asupra apelului făcut de Solomon Segal în contra sentinței comerciale a tribunalului Tutova No. 29 ;

Având în vedere că prin această sentință, apelantul după cererea creditorului Vasile D. Vasiliu, a fost declarat în stare de faliment în baza cambiei din 22 Mai 1898 în valoare de 200 lei ajunsă la termen și protestată pentru neplată ;

Considerând că după art. 695 din Cod. com., comer-

ciantul care nu poate face față plăților sale comerciale fie cât de mici ar fi ele, este în încetare de plată ; Considerând că Segal a fost comerciant cu firmă înscrisă la tribunal, a avut această calitate până la 8 Decembrie 1898 când a cerut să fie ștearsă ;

Considerând că cambia de 200 lei în virtutea căreia Vasiliu cere declararea în faliment cu data 22 Mai 1898, este dată de Segal în timpul când avea calitatea de comerciant, deci neplata ei atrage declararea în faliment a lui Segal chiar dacă după aceea el a încetat de a mai fi comerciant ;

Considerând că de și Segal a ales că această cambie ar fi dată de dânsul în schimbul unei alte cambii care datează din timpul vechiului faliment al său și pentru a plăti o supra cotă, însă n'a dovedit cu nimic această afirmare, iar registrele lui Vasiliu la care Segal s'a referit în subsidiar nu pot fi aduse, fiind-că este vorba de cambie și împotrivire la plata lor nu se poate face de cât în casurile prevăzute de art. 349 Cod. com. în care Segal nu se găsește ;

Că de altmintrelea Vasiliu a prezentat spre verificare cambii de ale apelantului în valoare de 2161 lei și din aceasta cum și din împrejurările afacerii relatate de părți, Curtea și face convingerea că apelantul se găsește în complectă încetare de plăți ;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge apelul, etc.

(ss) E. G. Economu, P. Ionescu, M. Beșteleș, I. Bastache, C. Niculescu.

INFORMAȚIUNI

Săptămâna aceasta, Inalta Curte de casație, secțiunii unite a avut a se ocupa de o importantă cesiune în materie de responsabilitate a patronilor față de uvrieri pentru accidentele întâmplare în stabilimentele lor, cu ocaziunea funcționării unei fabrice.

Speța era următoarea : O lucrătoare de la fabrica Ieschek din Galați în urma unui grav accident a rămas infirmă fapt pentru care chiamă în judecată pe patron, cerând o despăgubire de 10000 lei.

Înainte Curței de apel din Galați cererea a fost respinsă pe motiv că nu se putea imputa patronului nici o vină ; că din contră accidentul se întâmplase tocmai din vina lucrătoarei.

De altmintrelea stabilirea faptului din a cărui vină se întâmplase accidentul fiind o cesiune pură de fapt, ar fi scăpat controlului Curței de Casație ; însă înainte Inaltei Curți se mai stabilea cum că lucrătoarea era minoră așa în cât chiar dacă din vina ei s'ar fi întâmplat accidentul, acesta nu scăpa pe Patron de răspundere.

Inalta Curte, în urma unei divergențe, a casat în secțiunii unite, decizia Curței de Apel din Galați și a trimis afacerea în judecarea Curței de Apel din București.

Înainte Inaltei Curți, a plădat din partea reclamantei, d. Em. Porumbaru, iar din partea casei Ieschek d. Vasile Lascar.

Nu cunoaștem încă considerentele și motivele pentru cari Inalta Curte a casat decisiunea Curței de Galați. Ne vom face însă o deosebită plăcere ca într'unul din numeroasele viitoare ale ziarului nostru, să reproducem atât decisiunea Inaltei Curți, cât și a Curții de Galați, pe cari le vom însoți cu o adnotație în care vom face un mic studiu comparativ cu legislațiunile streine și mai cu osebire cu legislațiunea franceză și belgiană, foarte bogate în jurisprudențe în această materie.

Un regretabil accident s'a întâmplat alaltă-eri seara d-lui Ministru de justiție.

Pe când trecea călare pe strada Carol Davila, calul poticnindu-se, a căzut jos, din care cauză d. Disescu a căzut și d-sa, suferind oare-cari egratinuri la figură. Regretând foarte mult faptul suntem în poziție a cunoaște că simpaticul și eminentul profesor și ministru în foarte curând timp va părăsi casa și va reintra în activitatea d-sale obicinuită.